

blica, huic exteriori pompæ addebant frequentiam populi offerentis & communicantis, ait Bona lib. 1. *Rerum Liturg. cap. 13.*

III. Hæcque Missa, cui nimirum populus assistebat, & communicaba, *Legitima* vocabatur. Imò teste Walafrido Strabone libro de *Rebus Eccles. cap. 2. 2.* "Faten- dum est, illam esse *Legitimam*, cui interlunt Sacerdos, respondens, offerens, atque communicans; sicut (ait) ipsa compositio precum evidenti ratione demonstrat.

IV. Quantum ad *communicantes*. Certum est, Missam primitus sic institutam; omnique orationes ita esse ordinatas, ut non tantum Sacerdos, sed & adstantes communicare supponantur; imò antiquitus soli ferè communicantes Sacrificio Missæ interesse sinebantur.

Sciendum est (inquit Micologus *De Eccles. observ.* c. 51.) juxta antiquos Patres, quod soli *communicantes* divinis mysteriis interesse consueverunt, unde & ante oblationem juxta Canones jubebantur exire Ca- techumeni, & pœnitentes: videlicet qui nondum se paraverunt ad communicandum. Hoc quoque ipsa Sacramentorum innuit confessio, in qua Sacerdos non pro sola sua oblatione & communicatione, sed & aliorum rogat, & maxime in oratione post communio- nem pro *solis communicantibus* orare videtur. Nec proprie *communio* dici potest, nisi *plures* de eodem Sa- crificio participant.

Idipsum pluribus adstruit Cardinalis Bona loco cita- to; additque lib. 2. cap. 17. num. 2. *Hanc consuetudinem diu perstitisse evidens est.*

V. Sensum verò deservente fidelis populi fervore, *communio* illa quotidiana sub lingulis Missis redacta est ad solos sacros Ministros altari assistentes; atq; hinc etiamnum hodie (notat Bona l. 2. cap. 17. num. 2.) "In Missa solemniter retenta est ab aliquibus Ecclesiis, *communio Ministrorum*, quæ Romæ nunc permanet in insignioribus basilicis, & ubi delierat, Apostolicæ visitationis Decreto restituta est. Sapientissimo sane consilio, ne in desuetudinem abeat antiquissimus Ec- clesiæ ritus, sine quo vix possunt intelligi, quæ in liturgicis orationibus quotidie recitantur.

VI. Quin optandum sit, quemadmodum & Synodus Tridentina optavit, ut fideles Missæ assistentes quo die etiam sacramentaliter communicarent, atque etiam fatendum sit, orationes & ritus Missæ supponere, plures esse cum Sacerdote communicantes dubitari nequit; perperam tamen hinc inferatur, Sacrificii Missæ integri- tati quidquam deesse, si excepto Sacrificante nullus communicet; aut Missas in quibus solus Sacerdos Sa- cramentally communicat, illicitas esse; ideoque ab- rogandas; "siquidem illæ quoque Missæ (ait Synodus Tridentina *Sess. 22. de Sacrificio Missæ cap. 6.*) verè communes censei debent: partim quo in iis populus spiritualiter communicet; partim verò, quod à publi- co Ecclesiæ Ministro non pro se tantum, sed pro omnibus fidelibus, qui ad Corpus Christi pertinent, celebrentur.

VII. Ut tamen ad antiquum morem & ab Ecclesia multis sæculis servatum, atque etiam hodie desideratum, pro temporum & populi conditione rediri possit eatenus saltem ut in Missis solemnibus præsertim Pa- rochialibus, semper aliqui à populo communicarent, Parochi in hoc saltem merito incumbere, ut sacra communio sine rationabili causa extra Missarum sole- mnia in Ecclesiâ non distribuatur; sed postquam Sa- cerdos communicavit, ipsa quoque communio populo communicare volenti daretur.

VIII. Neque difficile erit praxim hanc introducere, eamque populo persuadere, si ostendatur, "tempus legitimum communicandi esse ante ultimam oratio- nem, quæ dicitur ad *complendum*: quia ejus petitio maxime est pro iis qui communicant: "uti loquitur

Walafridus Strabo loco citato *cap. 22.* Oratio quæ à Walafrido dicitur ad *complendum*, hodie vocari so- let, *post-communio*, utpote post communionem di- cenda.

IX. Imprimis itaque populo dicendum, quod ex mente Ecclesiæ illa oratio specialiter recitetur pro iis, qui communicaverunt; uti & hæc, quam postquam om- nes communicaverunt, dicit Sacerdos sub silentio: *Quod ore Sumpsimus, para mente capiamus, & de mune- re temporali fiat Nobis remedium sempiternum*; quemadmodum monet Rudo phus Decanus Tungren- sis *De Canonum observantia proposita 23.* addens: "Quæ utique orationes non pro his qui *communicaturi* sunt, sed qui jam *communicaverunt*, juxta proprietatem, sui nominis agunt: ergo & ante ipsas communicare non negligunt, quicumque earundem orationum be- nedictione fovete desiderant.

X. Uterius populo exponendum, quod ipsa *commu- nio* sive participatio Sacramenti partem quodammodo Sacrificii constituat: ideoque summopere conveniens esse, ut dum una cum Sacerdote Sacrificium offerunt, etiam una de Sacrificio *Sacramentaliter* communican- do participant.

XI. Hinc indubie factum, quod duodecim & ampli- us sæculis constanter sit observatum, ut in Ecclesiis Sacra Communio extra Missarum solemnias non distri- bueretur.

Et si fides Morino lib. 8. de *pœnit. cap. 14. num. 2.* "Næ in Ecclesia conservabatur Corpus Christi alium, in finem, quam propter infirmos, una scilicet ex pa- ne consecrato particula. Quocirca sanis non erat ex- tra sacrificii actionem communicandi locus. Consue- tudo moderna Corpus Christi propter fidelium com- munionem reservandi recens est, à *Monachis mendicantibus* primum introducta, deinde ab aliis plerisque usurpata, quæ nondum tamen *Romanis rubricis* expungere potuit.

XII. Quod de *rubricis* hic asserit Morinus, verissi- mum esse evincit *rubrica* Ritualis Romani Pauli V. quæ titulo de *Sacramento Eucharistiæ* hæc præscribit: "Com- munitio autem populi intra Missam statim post com- munionem Sacerdotis celebrantis fieri debet (nisi quando *extrarationabili* causa post Missam sit accipien- da) cum orationes, quæ in Missa post communionem dicuntur, non solum ad Sacerdotem, sed etiam ad alios communicantes spectent.

Hujus ritus venerandam antiquitatem, atque utili- tatem haud ignorans S. Carolus, in Concilio V. Me- diolanensi *par. 1. tit. 9. statuit*: "Hoc institutum quod antiquissimi ritus est, Sacerdos religiosè servet, ut intra *Missarum solemnias*, postquam scilicet sanguinem imple sumpserit, fidelibus sacram communionem mi- nistret.

XIII. His addere poterit Parochus, etiam hodie in omnibus Ecclesiasticis communitalibus ritum illum servari; ut communio præcipue conventualis intra Mis- sarum solemnias distribuatur.

XIV. Præter communicantes requirebant in super Antiqui populi frequentiam & assistentiam, ut Missa diceretur solemniter, & publica. Unde Missæ illæ ip- sis erant *publicæ*, in quibus una cum Episcopo aut Pastore populus conveniebat, tamen etiam sine cantu fierent, quo sensu eas frequenter accipit S. Gregorius, dum ve- rat in Monasteriis *publicas* Missas eo fine, ne in servorum Dei secessibus occasio præbeatur popularibus conven- tibus; ut pluribus ostensum capite præcedenti.

Hoc sensu, Missæ, quæ in Monasteriis etiam cum cantu & exteriori pompâ, atq; circumstante Monacho- rum conventu fiebant, *privatæ* dicebantur.

XV. At sæculo 9. invaluit aliud genus Missæ privatæ; quæ à quibusdam *solitaria* dictæ fuerunt; eò quod Sa- cerdos

cerdos solus etiam nemine ministrante aut præsentè so- litariè & privatim eas perageret.

Hæc primum in Monasteriis à Monachis frequenta- ta, sensim etiam ad Presbyteros sæculares tranterunt.

XVI. At hæc, ubi primum invaluerunt, à pluribus improbatæ fuerunt, tamquam primario Missæ instituto, ribusque Ecclesiasticis parum consonæ. Concilium Moguntinum anno 813. *Canon. 43.* "Nullus Presbyter, ut nobis videtur, solus missam cantare valet rectè. Quomodo enim dicit, *Dominus vobiscum*, vel, *sursum corda* admonebit habere & alia multa his similia, cum alius nemo cum eo sit?

Et fortius circa idem tempus Concilium Parisiense VI. lib. 1. cap. 48. "Irrepsit in plerisque locis, partim incuria, partim avaritia reprehensibilis usus, & con- grua emendatione dignus, eo quod nonnulli Presby- terorum sine Ministris Missarum solemnias frequen- tent: quod nec verba Domini Salvatoris, quibus my- steria corporis & sanguinis sui Discipulis celebranda tradidit; nec Apostoli Pauli documenta declarant; nec etiam in ipsis Actis Apostolorum, si enucleatim legantur, ita fieri debere ullo modo invenitur. Unde conveniendus imò interrogandus nobis videtur hu- jusmodi Corporis & Sanguinis Domini solitarius con- secrator, quibus dicit: *Dominus vobiscum*, & à quo illi responderetur: *Et cum spiritu tuo*: vel pro quibus supplicando Domino inter cetera; *Memento Domine & omnium circumstantium*, cum nullus circum- stet, dicit. Quæ consuetudo quia Apostolicæ & Ecce- siasticæ auctoritati refragatur, & tanto mysterio quemdam dehonorationem irrogare videtur, omni- bus nobis in communi visum est, ut deinceps hujusce- modi usus inibeatur; provideatque unquamque E- piscopus, ne in sua Parochia quisquam Presbyte- torum, Missam solus celebrare præsumat, & si hanc definitionem superbiendo transgressus fuerit, Cano- nicæ correctioni subjaceat.

Simile Decretum Concilii Nannetensis refertur apud Ivonem *parte 3. cap. 7.* additque: "Quapropter illa periculosa superstitio, maxime à Monasteriis Mo- nachorum exterminanda est. Provideat autem Præ- lati, ut Presbyteri in cœnobis & aliis Ecclesiis *coope- ratores* habeant in celebratione Missarum.

XVII. His aliisque Decretis relatis concludit Bona lib. 1. cap. 13. num. 5. "Rejctæ itaque & reprobatae fuerunt *Missæ solitariae*, quæ à solo sacerdote nemine adstante & respondente dicebantur, hæc potissimum ratione, quia absurdum visum est, quod Sacerdos di- ceret *Dominus vobiscum*, *Sursum corda*, *Gratias agamus*, cum nullus responderet: aut invitaret ad oran- dum dicens *Oremus*, nemine præsentè qui secum oraret; & in canone memoriam faceret omnium cir- cumstantium, cum nemo adesset.

Quin si verba prædictorum Canonum nec non ora- tiones atque ritus Missarum proprius attendantur, vi- dentur præcipue intendisse Patres, ut Missa publice plu- ribus assistentibus & circumstantibus diceretur.

XVIII. Et quidem Gratianus Decretum suum scri- bens sæculo 12. *Dist. 1. de Consecrat. Can. 6.* refert De- cretum sub nomine Soteris Papæ: "Hoc quoque statu- tum est, ut nullus Presbyterorum Missarum solemnias celebrare præsumat, nisi duobus præsentibus, sibi que respondentibus ipse tertius habeatur: quia cum plu- raliter ab eo dicitur (*Dominus vobiscum*) & illud in secretis (*Orate pro me*) aptissime convenit, ut ipsius respondeatur salutationi.

Decretum hoc nonnulli Anacleto Papæ adscribunt; at neutri adscribi posse rectè notavit Bona loco citato: "eo quod nihil magis alienum à praxi & spiritu illius sæ- culi, quam *solitaria* Missæ celebratio: nec puto ait, voluisse sanctos illos edita lege tollere abusum,

qui non nisi post aliquot sæcula inter Monachos ir- reptit.

XIX. Nihilominus ex supposito hoc Decreto non obsecrum est, aliquos circa tempora illius supposititii Decreti dubitasse, num Missa uno ministro assistente ritè celebrari posset; quod & Bona ibidem annotavit.

Quin observat Boëtius Epo ad *cap. 3. De vita & honest. Cleric. num. 7.* "Sane nostratibus olim in Sacris etiam quodiamis & inferioribus vel secundariis, id est, non summis, insolentissimum fuisse visum, si Sa- cerdos ullus absque duobus infervientibus & respon- dentibus (altero ad Altaris cornu dextrum, altero ad sinistram constituto) celebrasset.

XX. Non tamen defuerunt, qui *solitarias* has Missas propugnarent; atque Sacerdotem tamen *solus* esset, posse omnia etiam *pluraliter* ad circumstantes dicta ve- raciter enuntiare. Et præ reliquis B. Petrus Damiani in Opusculo ad Leonem *inclusum* sive Eremitam quod intulavit *Dominus vobiscum*, quo pluribus ostendere conatur, quod Sacerdos in Missa possit veraciter dicere *Dominus vobiscum*, aliâque familia; atque sibi etiam respondere, æque quam Clericus privatim Horas Ca- nonicas recitans potest familia pronuntiare, & sibi ipsi respondere.

XXI. Ex quo consequens esset, quod nisi Decreta po- sitiva obtarent, non minus liceret Sacerdoti sine Mini- stro Missam facere, quam privatim Horas Canonicas persolvere: quam sequelam ut legitimam non obscure quoque agnovit Cardinalis Bona.

XXII. Quidquid sit, hoc certum est, Missas has *solit- arias* quæ à solo Sacerdote nemine præsentè aut mi- nistrante dicebantur, pristinis sæculis ignotas fuisse pri- vatas verò olim rariiores quàm hodie; hæcque postero- ribus sæculis nimium esse multiplicatas, ut infra nota- bitur.

Ad hæc constat, juxta modernam disciplinam ob reverentiam Sacrificii vetitum esse (saltem extra casum necessitatis) sine Ministro seu assistente Missam cele- brare; atque ad minus unum requiri ministrum Sacer- doti celebranti assistentem.

XXIII. Cùm autem dubitari nequeat, quin hæc fun- ctio, nimirum ministrandi ac respondendi Sacerdoti in Missæ Sacrificio, sapiat aliquo modo conditionem functionis Ecclesiasticæ; tribuatque jus ad ipsum altare accedendi, jam pridem creditum fuit, eam Clericalem esse; solisque Clericis committendam.

Unde antiquus Decreti Gratiani Glossographus commentans *Canonem 61. Dist. 1. De Consecrat.* ubi di- citur, ut nullus Presbyterorum Missarum solemnias celebrare præsumat, nisi duobus præsentibus, sibi que respondentibus, quærit, "nunquid necessarium est, ut sint duo Clerici; aut nunquid duo laici, aut unus Cle- ricus & alter laicus, aut alter masculus, & alter femi- na sufficerent? Respondet: satis videtur, quod de- bent esse duo Clerici.

XXIV. Antiqua Statuta Diocesis Cameracensis re- novata in Synodo Diocæsana anno 1550. *tit. de Eucha- ristia* habent: *Nullus sine Clerico celebrare præsumat.*

Nônne idipsum Synodi Belgicæ quodammodo sup- ponunt, dum non alia de causa exigunt in Ecclesiis Pa- rochialibus Custodibus statum & tonfuram Clerica- lem, nisi quod Custodes tamquam Ecclesiæ Ministri, teneantur Parocho in celebratione Missarum, & reli- quis functionibus Pastoribus assistere & ministrare? uti *part. 1. tit. 4. cap. 1. & 2.* ostensum fuit.

XXV. Idipsum apertius declaravit S. Carolus dum statuit in sua Synodo Diocæsana IV. *Decreto 28.* "In Missæ etiam sacro, non laico, sed Clericis qui altari ministrat, semper adhibeatur.

Deinde subjungit: "In omni igitur Parochiali Ec- clesia

„clesia illum talem Parochus habeat, ut est Provincia-
„libus nostris Concilio præscriptum.

Nec tantum in Ecclesiis Parochialibus, sed etiam
Cappellis & Oratoriis, Clericum qui Sacerdoti mini-
stret constitutum esse vult; & nisi similis Clericis fuerit,
vetat in iis ab ullo Sacerdote celebrari, nisi, ait, *hujus
rei facultatem NOMINATIM SCRIPTO EXPRESSAM A NO-
BIS IMPETRARI.*

XXVI. Sed quia inter Clericos nonnunquam inve-
niuntur, qui huic sacræ functioni obeunda aut digni
aut convenientes non sunt, decrevit ipse Carolus ibi-
dem: „Clericus ne Sacerdoti in altari ante ministret,
„quam in illius ministerii functione ritè inst. uctus sit,
„& ab eo [Magistro ceremoniarum] probatus.

Et paucis interjectis: „Nec verò Ecclesiasticus homo,
„Cantoris, Sacristæ, Custodis, Clerici in Missæ
„Sacro ministrantis munus, aliaque Ecclesiasticam
„functionem in quavis Ecclesia suscipiat: nisi illius u-
„niuscujusque muneris in ea Ecclesia gerendi à nobis
„facultatem scriptam quotannis renovandam, *vita et-
„iam ac moribus à nobis probatus, impetrari.*

XXVII. Neque ipsi Carolo sufficit, ut Minister ef-
set Clericus, atque circa suum ministerium, vitam,
moreque probatus; sed insuper voluit, ut vestitu exte-
riori se tanti ministerii dignum ministrum exhiberet.
Unde in Concilio Mediolanensi IV. parte 2. cap. 10.
voluit, ut „Clericus Sacerdoti ministrans semper in-
„datus sit superpelliceo puro & mundo eoque non la-
„cero neque ulla alia ratione indecenti; si contra fe-
„cerit, tum ipse, tum sacrista, tum Ecclesiæ præfectus,
„tum Sacerdos etiam qui sibi ministrare permiserit,
„plectatur arbitratu Episcopi.

Similiter Concilium Aquisense anno 1585. titulo *De
„celebratione Missæ* decrevit: „in celebrati ne Missæ
„Sacerdos ne se conferat ad altare, nisi Clericum in
„decenti habitu, & cum superpelliceo mundo cum
„manicis, sibi inservientem habuerit. Quibus verò in
„locis propter inopiam Clericis ita commode haberi
„non poterit, caveat, ne celebret absque hujusmodi
„Clerico nisi facultatem ab Episcopo in scriptis impe-
„traverit.

Synodi Belgicæ injungentes Custodibus, ut parati
sint quacumque hora Parocho celebranti, etiam *privati-
„m* assistere in habitu decenti & superpelliceo induti,
fat indicant, se quoque desiderare habitum Clericalem
& honestum in Ministro Sacrificii. Decreta Synodorum
videri possunt dicto tit. 14.

XXVIII. Sanctus Carolus addidit in Concilio Me-
diol. VI. „Clericus qui in Missæ Sacrificio ministrat
„dum eam functionem obit, ne preces horarias, neque
„aliud quidquam de libro aliove officio recitet; sed to-
„to intima pietatis studio ad ministerium attentus sit
„quod tunc piè religiosèque exequi debet. Titulo *qua
„ad Missam pertinet.*

XXIX. Si laicos huic functioni adhibere ægrè tulerint
Concilia, multo minus mulieres adhibendas esse
nemo non intelligit.

Scitur jam pridem dictum fuisse, non oportere mulie-
rem ad altare ingredi, Canone 44. Laodicæno.

Et seculo 5. ad Episcopos Lucania scripsit Gelasius
I. „Impatienter audivimus tantum divinarum rerum
„sibi ille despectum, ut *femina* sacris Altaribus mini-
„strare serantur. *Epist. 9. cap. 26.*

Idipsum prohibet Concilium Nannatense *Can. 3.*
idque secundum *Canonum auctoritatem.* Et seculo 13.
ad Athonem Cardinalem Tutulanum scribit Innocen-
tius IV. „Mulieres autem servare ad altare non audeant,
„sed ab illius ministerio omnino repellantur. *Ep. 10. c. 4.*

Synodus Iprensis sub Richovio tit. 15. cap. 2. expref-
sè statuit, ut non permittantur in altari ministrare cele-
brantibus *feminae, quantumvis religiosa.*

Antiqua Decreta Cameracensis in Synodo Diocæ-
sana anno 1550. renovata loco citato „præcipiunt sub
„pœna 20. solidorum Parisiensem ne quis Presbyter
„permittat altari, vel circa altare, mulierem insistere,
„dum divina celebrantur.

Novissimè quoque Synodus Namurcensis sub
Wach. endunck tit. 6. cap. 11. „Inhibet omnibus mu-
„lieribus tempore celebrationis Missæ vel Lau-
„dum quæ celebrantur cum Venerabili Sacra-
„mento, se inter sepimenta vel cancellos altarium illo-
„rum insistere propter reverentiam Sacramenti, ne & Sa-
„cerdos celebrans, aut alias Venerabile tenens, earum
„aspectu tentetur, sub pœna publicæ admonitionis aut
„alia simili.

Plurima sunt & Synodorum & Episcoporum Decre-
ta, quibus inhibetur mulieribus accessus ad altaria, præ-
sertim dum ipsa Divina in illis celebrantur; quæ conse-
quenter ostendunt, omnino alienum à mente illorum
esse, ut mulier quæcumque ipsi Sacerdoti celebranti in
altari assistat.

XXX. Ostendunt præallegata Decreta, quàm indi-
gnum sit, ut actioni functionive tam sanctæ ac sublimi
in ministerio hodie, non laicus modo, sed nescio quis
vilissimus ac immorigeris puerulus, seu juvenis adhi-
beatur; quem nec honestiores laici; imo opifices sibi
ministros adfiscere vellent.

Imo adeò apud plerosque viluit Missæ Sacrificium,
ut vel laicum honestiorem quasi pudeat, sibi que quasi
dedecori vertat, Sacerdoti in Missæ celebratione mini-
strare; illudque quodammodo proprium puerorum,
aut famulorum credatur.

XXXI. Si sanctitati ac dignitati alicujus actionis me-
rito respondeat sanctitas & dignitas Ministrorum, non
obscurum erit colligere, quàm alienum sit à sanctitate
hujus actionis, admittere pueros seu juvenes, qui non
dico nullam vitæ morumque sanctitatem, sed è contra
magnam deformitatem frequenter præferunt.

XXXII. Si sancta sanctè sint tractanda; quid indi-
gnius, quàm in ministerium tam sancti mysterii admittere
pueros, qui nullam hujus functionis ideam habentes,
omnia quæ agunt, aut dicunt, sine ullo pietatis sensu,
aut cordis affectu tanquam phtiaci nihil intelligentes,
aut aliò distracti enuntiant, aut intra dentes sepe bal-
butiunt?

XXXIII. Synodus Tridentina non vult à Sacerdote
Missam celebrari, „nisi prius, qui interint decenter
„composito corporis habitu declaraverint se mente,
„ac devoto cordis affectu non solum corpore adeste.

Hæc si in assistentibus indifferenter requiratur; an mi-
nus forsitan in ministrante, qui propiis Sacerdoti assis-
sit; atque tanquam minister Sacerdotis magis ad Sacri-
ficii oblationem, tanquam actionem concurrat?

XXXIV. Imò S. Carolus vult, ut „cùm Sacerdos
„ad altare accesserit Sacrificium Missæ facturus, Cleri-
„cus, qui tunc ministraturus est, ubi alius non sit qui
„tunc hoc officium præstare possit, circumspiciat astan-
„tes; & si quempiam animadvertent marem vel *fœmi-
„nam* incomposito corporis habitu, vel alias cum in-
„juria vel irreverentia sanctissimi illius Sacrificii inter-
„esse, moneat graviter... Missa verò inchoatâ si quid
„hujusmodi fiat, hoc idem officium admonendi itidem
„ille minister Clericus præstet modeste & graviter.
„Concil. Mediolanense IV. parte 2. cap. 10.

Nostrò hoc seculo si vixisset Carolus, vidissetque
nullum pene nisi pueros aut viliores homines in Missæ
ministrantibus adhiberi, cavisset profecto hoc monendi
officium illis committere; quin potius designasset,
qui removendis repellendisque à sacris altaribus hu-
jusmodi immortigeris ac vilibus ministris invigilasset.

XXXV. Quandoquidem ob hujus Sacrificii sancti-
tatem ac reverentiam Sacerdos ex præscripto Concilii
Tridentini

Tridentini Missam celebrare nequeat, nisi prius qui in-
terfuit, externo habitu ostendant, se mente ac devoto
cordis affectu adeste; an licitum erit Sacerdoti Missam
celebrare, priusquam adit Ministraturus, qui externo
corporis habitu declaret, se mente ac devoto cordis af-
fectu adfuturum & ministraturum?

XXXVI. Ad hæc, Minister Sacrificii Sacerdoti re-
spondens, vices totius populi supplet; & publici Eccle-
siæ Ministri partes agit.

Porro an quidquam indecentius, quam ut nomine
Ecclesiæ sive fidelis populi, in actione adeo sublimi de-
putentur vilissimi quique pueruli, aut juvenes, qui nec
quid agatur intelligant, nec attendunt.

XXXVII. Quis sane infidelium, aut Hæreticorum
non putet esse actionem ludricam, aut vilissimam
quandam tragediam, dum videt Sacerdotem cum
nescio quo immorigero, ac verba vix balbutiente
puero, in altari alternatim Psalmum & orationes reci-
tantem; ipsam confessionem facientem, aliaque agen-
tem? Quis unquam infideli aut hæretico persuadere
ibi actionem sublimissimam; & qua ipsa Religio Chri-
stiana sanctiorem aut digniorem non habet, peragi?

XXXVIII. Imò nî abusus hic adeo invaluisse; atque
Fidelium fides ob multiplicatam Missarum circa hujus
actionis dignitatem ac sublimitatem pene elanguisset,
etiam ipsi Catholicis indubie hic abusus apparetur exe-
crandus & intolerabilis; utpote ipsum Sacrificium in
summam profanationem ac vilipendium adducens.

XXXIX. Sanè si ullibi hic verificatur, quo mala
consuetudo sive corruptela nisi citius eradictur, in pri-
vilegium & jus assumatur, ac pro lege venerari incipiat.
Can. 3. Dist. 8.

Neque hic abusus aliunde quàm ex nimia Missarum
privatarum multiplicatione; & mercenario multorum
Sacerdotum celebrandi modo ori ginem & incremen-
tum habuisse certum est; atque inde unâ quasi invaluit,
quod sæpius nec pauci illi ad ministrandum haberi que-
ant; nî & ipsi manusculo aliquo alliciantur; imò qui-
dam ex ipsa Missæ assistentia, non secus ac Sacerdotes
ex celebratione quæstum aucupentur & sollicitè qua-
rant; atque ita ab infantia quasi mercenariam idæam de
Divinis officiis & functionibus concipiunt.

XL. Episcopi alique Ecclesiæ Prælati & Pasto-
res facile ex his perspicere poterunt, quàm merito to-
tis viribus conentur hunc abusum, ipsi Missæ Sacri-
ficio adeò indignum; & ipsum Sacrificium profanantem
& quasi risu hæreticorum exponentem, pœnitentis e-
radicare; attendentes, „ut non nisi gravissimè, & ut
„summum quoddam totius Ecclesiæ negotium cele-
„bretur hoc Sacramentum, neque quilibet etiam nul-
„lius sensus puerulus ad ministrandum admittatur: „
ut loquitur Petrus De Soto *De Sacram. Euch. lect. 15.*

CAPUT IV.

De Oblationibus populi inter Missarum solemnia.

1. Oblationum usus antiquus.
2. Quis oblationum ritus in Ordine Romano?
3. Seculo VI. præcipitur panis & vini oblatio.
4. Ex pane oblato Eulogia populo distribuebantur; in
quorum locum successit Panis benedictus.
5. Formula benedicensi Eulogiarum.
6. Panis benedictus sumebatur olim ex Pane à populo
oblato pro consecratione.
7. Hodie pro Pane benedictio offertur specialis Panis.
8. Hic Panis est symbolum unionis; & non nisi in Missa
Parochiali offerendus.
9. Quo affectu offerendus?

10. Quaratione Panis hujus oblatio juribus honorificis
adscribitur?

11. Occasione prærogativa in presentatione Panis bene-
dicti controversia mota.

12. Olim Eucharistia consecrabatur ex pane & vino ob-
lato à populo.

13. Hodie etiam hujus ritus extat memoria.

14. Oblatio Panis & vini mutata in denarios.

15. Primus hi in usum pauperum cedebant; postea in
usum Sacerdotis.

16. Paulatim usus oblationum penè defecit; & qua de-
fectionis ratio?

17. Usus oblationum instauratum voluit S. Carolus.

18. Quibus motibus populus ad usum oblationum exci-
tandus, & quo affectu eas facere debet?

19. Notorie criminosi oblationes non recipiende.

20. Prudenter hodie in hoc procedendum.

21. Rejiciendi publice à S. Eucharistia non semper repel-
lendi ab offerendo.

T populus ad ipsius incrementi Sacrifi-
cii oblationem se concurere atque plus
ostenderet; atque unâ cum Sacerdote
sacrificium offerre, vetus in Ecclesia
Christianorum mos fuit, ut qui ad

Missarum solemniam conveniebant, suam uniusquisque
partem sacrificii offerret.

Ad hunc ritum non obscure alludit S. Cyprianus *Li-
bro de operibus & elemosyna* dicens: „Locuples & di-
„ves es; & Dominicum celebrare te credis, quæ in Do-
„minicum sine sacrificio venis, qua partem de *sacrisi-
„cio*, quod pauper obrulit, sumis.

Hæc verba Cypriani expendens vir eruditus Nîco-
laus Rigaltius scribit: „Sacrificia dicit elemosynas in
„usus fidelium collatas. Inter elemosynas erant panes
„per Eucharistiam *sacrandi*. De panibus autem istis
„quandoque dives parcus & sterilis, hoc est, qui nihil
„contulerat in elemosynam, sumebat Eucharistiam.
„Quod pudendum esse ait Cyprianus.

II. Plurima sunt pristini illius moris apud Antiquos
testimonia eumque per plura secula in Ecclesia perdur-
rante, evincit antiquus Ordo Romanus post tempora
S. Gregorii conscriptus; in quo legitur. „Transit Sacer-
„dos ad suscipiendas oblationes. Interim Cantores
„cantant offertorium cum versibus. & populus dat ob-
„lationes suas, id est, panem & vinum, & offerunt cum
„fanonibus candidis, primo masculi deinde *fœmina*.
In Ordine Romano II. apud Mabillonium *tom. 2. Mu-
„sæi Italici pag. 47. notatque pag. 554.* Fanones hic ac-
cipi pro *panno oblongo* ad offerendas, recipiendasve ob-
lationes.

III. Quin & hujus ritus tanta fuit apud Majores
nostros religio, ut dum sub finem seculi VI. deprehen-
dissent Patres Concilii Matisconensis II. Christianos
nonnullos ad Missarum solemniam accedere, nullam ad-
movenes *hostiam*, de creverint *Can. 4.* „Ut in omnibus
„Dominicis diebus Altaris oblatio ab omnibus viris &
„mulieribus offeratur tam panis quàm vini, ut per has
„oblationes, & peccatorum luorum facibus careant,
„& cum Abel vel cæteris justè offerentibus promere-
„antur esse consortes.

IV. Hinc ritum indicare quoque videtur Concilium
Nannetense (quod seculo IX. celebratum creditur)
Canon. 9. Presbytero mandans, ut de oblationibus quæ
offeruntur à populo & consecrationi super sunt, partes
incisas habet in vase nitido, quas post Missam illis di-
stribuat, qui non communicant. Quas particulas Ca-
non *Eulogias* vocat; quarum vices hodie in nonnullis
Ecclesiis supplet panis benedictus; quem in locum *Eulo-
giarum* successisse omnes agnoscunt; ut propterea
dixerit Honorius Augustodunensis in *Gemma cap. 67.*
panem illum vocari *Eulogiam*.